

VODIČ KROZ POLJSKE MUZEJE I ZBIRKE

Stanislaw Lorentz

Pod gornjim naslovom izašlo je u izdanju varšavske izdavačke kuće "Interpress" /1974. god./ značajno djelo prof. Stanislaw Lorentza, povjesničara umjetnosti i poznatog muzejskog stručnjaka koji već nekoliko decenija stoji na čelu poljske muzeologije. Ta opsežna knjiga značajan je pothvat u međunarodnim razmjerima, njome je prezentirano svjetskoj javnosti /knjiga je tiskana u nekoliko izdanja na svjetskim jezicima/ blago poljskih muzeja svih vrsta i područja. Informacija koju knjiga pruža impresionira svojom potpunosti i širinom prezentiranog materijala, a čitaocu pruža obilje podataka o razvoju i visokom stupnju muzejske djelatnosti u danjašnjoj Poljskoj, o ogromnom trudu koji je do danas učinjen na tom području i o zadivljujućim rezultatima koji su doveli poljsku muzeologiju do međunarodnog ugleda i dali joj jedno od vodećih mjesta u svijetu.

U instruktivnom povijesnom uvodu dan je sažeti prikaz razvoja poljskih muzeja od prvih početaka sabiračke djelatnosti vezane uz kraljevske zbirke u doba renesanse i baroka i stvaranja sjajnih umjetničkih zbirki na dvorovima poljskih velikaša u doba prosvjetiteljstva. U tom razvoju diobe Poljske krajem 18. stoljeća znače pad, te se pod tudjinskom dominacijom u 19. stoljeću poljski muzeji razvijaju u vrlo teškim uvjetima. Nakon I svjet. rata stvara se u Poljskoj mreža muzeja na suvremenim principima, no rat i nacistička okupacija donose sa sobom sistematsko, barbarsko uništavanje spomenika poljske nacionalne kulture. Godine nakon oslobođenja zemlje znače obnovu i proc-

vat muzejske djelatnosti, a poljska muzeologija doživljava nevidjeni razvoj i međunarodno priznanje.

Publikacija daje informaciju o svim muzejima u Poljskoj i to sa stanjem kakvo je bilo u 1971. godini, a zanimljivo je da knjiga pruža i podatke o poljskim muzejima koji svoja sjedišta imaju izvan granica Poljske.

Muzeji se navode abecednim redom lokaliteta u kojem se nalaze. Informacija o svakom muzeju sadrži: adresu, dane i sate kada je muzej otvoren za javnost, povijest muzejske gradje ukoliko je zgrada spomenik kulture i zavredjuje posebnu pažnju, zatim povijest zbirke i njen opis s navodjenjem najvrijednijih izložaka ili grupe izložaka. Informacija se odnosi na kompletnu zbirku muzeja, bez obzira da li su pojedini predmeti izloženi ili se nalaze u muzejskom spremištu.

Knjiga je bogato opremljena slikovnim materijalom, a ilustracije prikazuju pojedine značajne eksponate, zatim interijere pojedinih muzeja te eksterijere povijesnih zgrada u kojima su smještene muzejske zbirke. Uz opise dvoraca-muzeja koji imaju karakter rezidencije sa stalnom izložbom priloženi su i planovi interijera, a za gradove koji imaju više od pet muzeja priloženi su planovi građa. Na kraju knjige dodan je indeks imena te popis svih muzeja razvrstanih prema struci odnosno području koje obradjuju i prezentiraju, uz to je priložena i zemljopisna karta Poljske na kojoj su različite vrste muzeja označene odredjenim simbolima.

Na ovom izuzetnom i jedinstvenom djelu, uz autora, suradjivao je i čitav niz muzejskih stručnjaka iz cijele Poljske.

Stanko Staničić